

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (RP 174/2025 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Paula Vuorenperä, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Salla Paavilainen, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Oona Mölsä, Tillstånds- och tillsynsverket
- sakkunnigläkare Kirsti Kähärä, Vårdsområdesbolaget Hyvil Ab
- utbildningspolitisk expert Matti Tujula, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- expert Sari Ojajarvi, Finlands närvårdar- och primärskötarförbund SuPer rf
- direktör Jukka Mattila, Finlands Läkarförbund
- utredningschef Juha Kurtti, Tehy rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Ålands landskapsregering
- Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT
- Läkare Utan Gränser
- Finlands Röda Kors.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården ändras.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

Genom propositionen genomförs föresatsen i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering, enligt vilken det som ett led i beredskapen och förberedelserna utarbetas lagstiftning och verksamhetsmodeller inom social- och hälsovården för att möjliggöra mottagande och lämnande av internationellt bistånd. Detta förutsätter att mottagandet av internationellt bistånd också beaktas i bestämmelserna om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Det föreslås att det till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården fogas en ny bestämmelse som innebär att lagen inte tillämpas på utövande av ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke i samband med mottagande av internationellt bistånd. Genom propositionen blir det möjligt för personer med yrkesutbildning inom hälso- och sjukvården att i Finland arbeta i uppgifter inom humanitärt bistånd utan att det krävs tillstånd av eller registrering hos den behöriga myndigheten. Enligt förslaget omfattas yrkesutövning inom internationellt bistånd inte av de nationella tillsynsmyndigheternas tillsyn.

Det föreslås dessutom att det i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården görs de nödvändiga tekniska ändringar som förutsätts av reformen av statens regionförvaltning. I lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården föreslås samtidigt en precisering av bemyndigandet att utfärda förordning.

Lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) ändras. Förslaget är en del av utvecklingen av lagstiftningen om beredskapen och förberedelserna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Enligt regeringens förslag ska det till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården fogas en ny bestämmelse som innebär att lagen inte tillämpas på utövande av ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke i samband med mottagande av internationellt bistånd.

Syftet med förslaget är att göra det möjligt för personer med yrkesutbildning inom hälso- och sjukvården som deltar i internationellt bistånd att utöva ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke i Finland under undantagsförhållanden och i olika störningssituationer under normala förhållanden. Genom förslaget förbättras i enlighet med regeringsprogrammet Finlands möjligheter att effektivt och snabbt ta emot internationellt bistånd.

I lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården föreslås dessutom vissa ändringar av teknisk natur i anknytning till reformen av statens regionförvaltning. Dessutom föreslås det en precisering av bemyndigandet att utfärda förordning i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Utskottet tillstyrker propositionen med de preciseringar som föreslås närmare nedan i detaljmotiveringen. Utskottet ställer sig bakom propositionens syften, eftersom tillstånds- och

Betänkande ShUB 2/2026 rd

tillsynssystemet har upprättats för normala förhållanden och det därför inte är ändamålsenligt i tillfälliga, brådskande och oförutsedda krissituationer som kräver internationellt bistånd. Också merparten av de sakkunniga som utskottet hört ställer sig bakom förslaget.

Mottagande av internationellt bistånd

I propositionen föreslås det att det till lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården fogas en ny 3 c §, enligt vilken lagen inte ska tillämpas på en person som utövar ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke i Finland som en del av internationellt bistånd som har begärts i enlighet med 2, 4 eller 5 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017). Den föreslagna bestämmelsen ska tillämpas i situationer där statsrådet, republikens president eller det behöriga ministeriet har beslutat att begära internationellt bistånd av Europeiska unionens medlemsstater, andra allierade med stöd av bilaterala avtal eller av internationella organisationer med stöd av lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet.

Med stöd av beslutet om begäran om bistånd kan en person som är utstationerad till Finland i uppgifter inom internationellt bistånd enligt propositionen utöva ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke utan att den behöriga myndigheten har beviljat rätt att utöva yrke. Personen berörs inte heller av de lagstadgade rättigheter och skyldigheter som föreskrivs för yrkesutbildade personer i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och inte heller av de tillsynsåtgärder som anges i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Eftersom personer som verkar i internationella biståndsuppdrag inte får status som legitimerade yrkesutbildade personer eller yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning, kan de inte utföra sådana uppgifter som annanstans i lagstiftningen föreskrivs för en legitimerad yrkesutbildad person, en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning eller en yrkesutbildad person i tjänsteförhållande. Till övriga delar omfattas de av den nationella lagstiftningen och agerar inom de gränser som det nuvarande systemet möjliggör. Begränsningen av tillämpningsområdet är enligt propositionen bunden till ett beslut om internationellt bistånd samt biståndets beskaffenhet och omfattning samt hur länge biståndet ska fortgå enligt vad som fastställts i beslutet. Om en person med yrkesutbildning inom hälso- och sjukvården arbetar med internationellt bistånd och vill utöva ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke i Finland i större utsträckning än vad som fastställts i beslutet, ska bestämmelserna i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården tillämpas på dem.

Den föreslagna ändringen är betydelsefull särskilt när det gäller yrken som i princip förutsätter rätt att utöva yrke (legitimerade yrkesutbildade personer, såsom läkare, sjukskötare och barnmorskor). Andra personer med fullgod utbildning, erfarenhet och yrkesskicklighet (till exempel närvårdare) kan även under normala förhållanden verka i yrken för yrkesutbildade personer med skyddad yrkesbeteckning (2 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården). I närvårdaruppgifter är det således möjligt att i krissituationer flexibelt dra nytta av internationell kompetens redan enligt de gällande bestämmelserna.

Besluten om att begära och fördela bistånd samt om de praktiska arrangemangen fattas enligt propositionen från fall till fall. I praktiken kommer biståndet att fördelas mellan dem som svarar för befolkningens social- och hälsovårdstjänster, dvs. välfärdsområdena, Helsingfors stad och

Betänkande ShUB 2/2026 rd

HUS-sammanslutningen. Den föreslagna lagen ändrar inte skyldigheterna för tjänsteproducenter och tjänsteanordnare inom social- och hälsovården enligt annan lagstiftning, såsom hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023) eller lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021), och inte heller bestämmelserna om myndighetstillsyn över tjänsteproducenter och tjänsteanordnare. Ansvar för hälso- och sjukvården vid en verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården ligger enligt 57 § i hälso- och sjukvårdslagen hos den ansvariga läkaren vid verksamhetsenheten. Den ansvariga läkaren ska leda och övervaka hälsovården och sjukvården vid verksamhetsenheten. Den ansvariga läkarens lednings- och tillsynsansvar gäller också personer som utför internationella biståndsuppgifter.

Social- och hälsovårdsutskottet anser det vara viktigt att den föreslagna lagändringen tryggar människors rätt till liv och hälsa i en situation där den lokala hälso- och sjukvårdens funktionsförmåga är hotad. Förslaget innebär ett undantag från syftet att genom bestämmelser om yrkesutbildade personer garantera patientsäkerheten, men det bedöms enligt propositionen ändå inte försämra patientsäkerheten. Krissituationer som kräver att man tyr sig till internationellt bistånd utgör ett så betydande hot mot människors liv och hälsa att avvikelser från kraven i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, till exempel i fråga om utbildning och språkkunskaper, enligt propositionen utgör en betydligt mindre risk än om det internationella biståndet fördröjs eller hindras. Eftersom de personer med yrkesutbildning inom hälso- och sjukvården som deltar i internationellt bistånd placeras i välfärdsområdenas strukturer betonar utskottet att mottagandet av internationellt bistånd kräver att välfärdsområdena styr, stöder och ordnar personalarrangemang genom vilka patienternas lagstadgade rättigheter tillgodoses.

Social- och hälsovårdsministeriet bereder för närvarande en totalreform av lagstiftningen om yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Avsikten är att propositionerna om reformen ska lämnas till riksdagen under 2026. Syftet med reformen är bland annat att endast de yrken inom social- och hälsovården där regleringen är nödvändig för att garantera klient- och patientsäkerheten ska vara reglerade i fortsättningen. Enligt uppgift från social- och hälsovårdsministeriet väljs vid beredningen av den nya lagstiftningen om yrkesutbildade personer sådana lösningar för mottagande av internationellt bistånd som är ändamålsenliga i förhållande till den reglering som föreslås i den aktuella propositionen. I anslutning till detta påpekar utskottet särskilt att det i totalreformen är viktigt att beakta eventuella ändringar i regleringen av yrkeskompetensen hos yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i förhållande till den lagstiftning som nu föreslås.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

24 a §. Centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Utskottet föreslår att 2 mom. 2 punkten preciseras så att det i första meningen hänvisas till ”avgöranden som meddelats med stöd av denna lag” i stället för ”avgöranden av Tillstånds- och tillsynsverket”. Avsikten är att de avgöranden som avses i bestämmelsen utöver avgöranden av Tillstånds- och tillsynsverket också ska omfatta avgöranden av Tillstånds- och tillsynsverkets

Betänkande ShUB 2/2026 rd

föregångare, det vill säga Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken.

24 b §. Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Med hänvisning till det som sägs ovan i detaljmotiveringen till 24 a § föreslår utskottet att 4 mom. preciseras så att ”Tillstånds- och tillsynsverket” stryks ur den första meningen, varvid de avgöranden som avses i bestämmelsen också hänvisar till avgöranden av Tillstånds- och tillsynsverkets föregångare, det vill säga Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken.

39 §. Ändringssökande. Utskottet föreslår att ett skrivfel rättas i den tredje meningen i 2 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 174/2025 rd utan ändringar.

*Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 174/2025 rd med ändringar.
(Utskottets ändringsförslag)*

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) 24 § 3 och 5 mom. samt 30 §, sådana de lyder, 24 § 3 och 5 mom. i lag 1550/2009 och 30 § i lag 262/2015,

ändras 3 a § 3 mom., 4 § 1 och 2 mom., 5 och 6 §, 6 a § 1 och 3 mom., 7, 8, 8 a–8 d och 9 §, 10 § 2 mom., 10 a, 11 och 13 §, 14 § 1 och 2 mom., 14 a § 3, 4, 6 och 7 mom., 14 b §, det inledande stycket i 14 c § 1 mom., 14 c § 3 och 4 mom., 19 och 20 §, 22 a § 1 mom., 23 b § 4 mom., 23 e §, 24 § 2, 4 och 6 mom., 24 a § 1 mom., 24 a § 2 mom. 2 och 6 punkten, 24 b §, 24 c § 1 och 3 mom., 25

Betänkande ShUB 2/2026 rd

och 26 §, 27 § 1 och 4 mom., 28, 29, 31 och 31 a §, 32 § 1 mom., 33, 37 och 38 §, 39 § 2 och 4 mom., 40, 40 a och 40 b §, 40 c § 1 och 2 mom. samt 40 d och 42 §,

sådana de lyder, 3 a § 3 mom., 8 a–8 d och 10 a §, 14 a § 4 mom., det inledande stycket i 14 c § 1 mom., 14 c § 3 mom., 31 a §, 40 c § 1 och 2 mom. och 40 d § i lag 1659/2015, 4 § 1 och 2 mom. i lag 1355/2014, 5 och 7 §, 10 § 2 mom., 13 §, 14 a § 3, 6 och 7 mom., 14 b §, 14 c § 4 mom., 25 §, 27 § 1 och 4 mom., 28, 29 och 31 §, 32 § 1 mom., 33, 37, 38, 40 b och 42 § i lag 262/2015, 6 § i lagarna 312/2011 och 1659/2015, 6 a § 1 och 3 mom. i lag 347/2017, 8 § i lagarna 262/2015, 1659/2015 och 519/2020, 9 § i lagarna 262/2015 och 1659/2015, 11 och 40 a § i lag 312/2011, 14 § 1 och 2 mom., 22 a § 1 mom. och 23 e § i lag 433/2010, 19 och 20 §, 24 § 2 och 6 mom., 24 a § 1 mom., 24 a § 2 mom. 2 punkten och 26 § i lag 1550/2009, 23 b § 4 mom. i lag 533/2019, 24 § 4 mom. i lag 759/2018, 24 a § 2 mom. 6 punkten i lag 171/2017, 24 b § i lagarna 1550/2009 och 262/2015, 24 c § 1 och 3 mom. i lag 46/2009 samt 39 § 2 och 4 mom. och 40 § i lag 596/2022, och fogas till lagen en ny 3 c § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

3 a §

Lagens förhållande till Europeiska unionens lagstiftning och till övrig nationell lagstiftning samt behörig myndighet

Tillstånds- och tillsynsverket är den behöriga myndighet som avses i yrkeskvalifikationsdirektivet och i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer när det gäller yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

3 c §

Rätt att utöva reglerade hälso- och sjukvårdsyrken i Finland som en del av internationellt bistånd

Denna lag tillämpas inte på en person som i Finland utövar ett reglerat hälso- och sjukvårdsyrke som en del av internationellt bistånd som har begärts i enlighet med 2, 4 eller 5 § i lagen om beslutsfattande om internationellt bistånd, samverkan eller annan internationell verksamhet (418/2017).

4 §

Rätt att utöva läkar-, tandläkar-, specialistläkar- och specialisttandläkaryrket på grundval av utbildning som genomgått vid universitet

En person som vid ett universitet som avses i universitetslagen (558/2009) har avlagt medicine licentiatexamen eller odontologie licentiatexamen beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

En person som slutfört specialistläkarutbildning eller specialisttandläkarutbildning som avses i 4 a § beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva specialistläkar- eller specialisttandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

5 §

Rätt att utöva vissa andra yrken inom social- och hälsovården och rätt att använda yrkesbeteckning på grundval av utbildning som genomgått i Finland

En person som i Finland har genomgått en utbildning som leder till provisors-, psykolog-, talterapeut-, näringsterapeut-, farmaceut-, sjukskötar-, barnmorske-, hälsovårdar-, fysioterapeut-, laboratorieskötar-, röntgenskötar-, munhygienist-, ergoterapeut-, optiker- eller tandteknikeryrket beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva yrket i fråga som legitimerad yrkesutbildad person.

En person som i Finland har genomgått en utbildning som leder till ett yrke för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning har rätt att använda yrkesbeteckningen i fråga. Om den utbildning som leder till yrket inte har reglerats, får yrkesbeteckningen användas under förutsättning att Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan har godkänt utbildningen. Närmare bestämmelser om godkännandet av en utbildning som leder till ett yrke för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket med stöd av principen om automatiskt erkännande

Den som är medborgare i en stat inom Europeiska unionen (*EU-stat*) eller en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*EES-stat*) och som på basis av en utbildning i någon annan EU- eller EES-stat än Finland i denna stat har tilldelats ett sådant i unionens bestämmelser om erkännande avsett bevis på formella kvalifikationer som i den staten krävs för erhållande av rätt att utöva läkar- eller tandläkaryrket, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva läkar- eller tandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Den som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som på grundval av en utbildning i någon annan EU- eller EES-stat än Finland i staten i fråga har tilldelats ett i unionens bestämmelser om erkännande avsett bevis på formella kvalifikationer som i staten i fråga krävs för erhållande av rätt att utöva specialist- eller specialtandläkaryrket, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva specialist- eller specialtandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person inom de specialistkompetensområden för läkare och tandläkare som nämns i unionens bestämmelser om erkännande och som gäller i Finland.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

6 a §

Rätt att i vissa fall utöva läkaryrket i Finland för en person som har avlagt grundexamen för läkare i en annan EU- eller EES-stat

Den som har avlagt grundexamen för läkare i en sådan EU- eller EES-stat där avlagd yrkespraktik efter examen är en förutsättning för rätten att utöva läkaryrket beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva läkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person vid en sådan verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) under ledning och tillsyn av en skriftligen utsedd legitimerad yrkesutbildad person med rätt att självständigt utöva yrket i fråga. Rätten att utöva yrke beviljas för tre år. Tillstånds- och tillsynsverket kan av grundad anledning förlänga tiden på tre år.

Om sökanden har påbörjat i 1 mom. avsedda studier i medicin före den 1 januari 2012 och under den tid som föreskrivs i 1 mom. varit verksam i läkaruppgifter i enlighet med de villkor som Tillstånds- och tillsynsverket har bestämt, beviljar verket på ansökan sökanden rätt att självständigt utöva läkaryrket i Finland.

7 §

Rätt att utöva provisors-, sjukskötar- eller barnmorskeyrket med stöd av principen om automatiskt erkännande

Den som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som på grundval av den utbildning som personen har genomgått i någon annan EU- eller EES-stat än Finland i denna stat har tilldelats ett i unionens bestämmelser om erkännande avsett bevis på formella kvalifikationer, som i staten i fråga krävs för erhållande av rätt att självständigt vara verksam som provisor, sjukskötare eller barnmorska, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva provisors-, sjukskötar- eller barnmorskeyrket som legitimerad yrkesutbildad person i Finland.

8 §

Rätt att utöva yrken inom social- och hälsovården och rätt att använda yrkesbeteckning med stöd av den generella ordningen för erkännande

Den som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som på grundval av den utbildning personen har genomgått i någon annan EU- eller EES-stat än Finland i denna stat har tilldelats ett i unionens bestämmelser om erkännande avsett examensbevis eller något annat utbildningsbevis som ska ges samma innebörd och som i staten i fråga krävs för erhållande av rätt att utöva psykolog-, talterapeut-, näringsterapeut-, farmaceut-, hälsovårdar-, fysioterapeut-, laboratorieskötar-, röntgenskötar-, munhygienist-, ergoterapeut-, optiker- eller tandteknikeryrket, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva yrket i fråga som legitimerad yrkesutbildad person i Finland.

Den som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som på grundval av den utbildning personen har genomgått i någon annan EU- eller EES-stat än Finland i denna stat har tilldelats ett i

Betänkande ShUB 2/2026 rd

unionens bestämmelser om erkännande avsett examensbevis eller något annat utbildningsbevis som ska ges samma innebörd och som i staten i fråga krävs för erhållande av rätt att utöva yrkena i fråga, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. har Tillstånds- och tillsynsverket möjlighet att som kompensationsåtgärder för sökanden bestämma en anpassningsperiod eller ett lämplighetsprov med iakttagande av vad som i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer föreskrivs om bestämmandet av dem. Sökanden får välja om denne som kompensationsåtgärd slutför en anpassningsperiod eller genomgår ett lämplighetsprov. Tillstånds- och tillsynsverket kan dock under de förutsättningar som anges i 7 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer bestämma att sökanden ska delta i såväl en anpassningsperiod som ett lämplighetsprov. Närmare bestämmelser om anpassningsperioden och lämplighetsprovet utfärdas genom förordning av statsrådet. För lämplighetsprovet tas det ut en avgift enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Om en medborgare i en EU- eller EES-stat som har genomgått utbildning för läkare, tandläkare, specialläkare, specialtandläkare, provisor, sjukskötare eller barnmorska i en EU- eller EES-stat inte uppfyller villkoren för automatiskt erkännande av yrkeskvalifikationer av en orsak som anges i unionens bestämmelser om erkännande, tillämpas 3 mom. på medborgaren. Om en sådan specialsjukskötare som avses i artikel 10 f i yrkeskvalifikationsdirektivet inte har utbildning till sjukskötare med ansvar för allmän hälso- och sjukvård tillämpas 3 mom. på sjukskötaren. Om en kompensationsåtgärd krävs av sökanden, kan Tillstånds- och tillsynsverket dock bestämma om sökanden ska slutföra en anpassningsperiod eller genomgå ett lämplighetsprov.

8 a §

Partiell rätt att utöva yrke

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar partiell rätt att utöva yrke som legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården när förutsättningarna enligt 8 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer uppfylls. På beviljande av partiell rätt att utöva yrke tillämpas dessutom bestämmelserna i 8 § i denna lag om den generella ordningen för erkännande.

Tillstånds- och tillsynsverket kan neka en sökande partiell rätt att utöva yrke om det är nödvändigt av skäl som har samband den allmänna säkerheten eller klient- eller patientsäkerheten.

8 b §

Språkkunskaper som krävs av en medborgare i en EU- eller EES-stat

Tillstånds- och tillsynsverket kan av grundad anledning, som en förutsättning för beviljande av rätt att utöva yrke eller rätt att använda yrkesbeteckning, kräva att en medborgare i en EU- eller EES-stat visar att denne har tillräckliga kunskaper i finska eller svenska. Tillstånds- och tillsynsverket får inte kräva kontroll av språkkunskaperna förrän yrkeskvalifikationerna har erkänts eller ett sådant europeiskt yrkeskort som avses i 8 c § har utfärdats.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

8 c §

Europeiskt yrkeskort

Bestämmelser om ansökan om europeiskt yrkeskort, handläggning av ansökningar, utfärdande av yrkeskort och behandling av uppgifter om yrkeskort samt om Tillstånds- och tillsynsverkets övriga uppgifter i anslutning till yrkeskort i egenskap av behörig myndighet finns i 4 kap. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/983 om förfarandet för utfärdande av det europeiska yrkeskortet och tillämpningen av varningsmekanismen i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG.

8 d §

Erkännande av yrkeskvalifikationer för förstavårdare

Tillstånds- och tillsynsverket beslutar om behörighet att arbeta som förstavårdare på basis av bevis på formella kvalifikationer, om en person har genomgått nödvändig utbildning för yrket i en annan EU- eller EES-stat än Finland. På erkännande av yrkeskvalifikationer tillämpas dessutom vad som i 8 § föreskrivs om förfarandet enligt den generella ordningen för erkännande.

9 §

Temporärt och sporadiskt tillhandahållande av tjänster

En yrkesutövare som är lagligen etablerad i en EU- eller EES-stat och som har laglig rätt att självständigt utöva ett yrke enligt 6, 6 a, 7 eller 8 §, kan i Finland temporärt eller sporadiskt tillhandahålla tjänster inom ramen för yrket i fråga. Yrkesutövaren ska dock göra en skriftlig förhandsanmälan till Tillstånds- och tillsynsverket när denne temporärt och sporadiskt i Finland börjar tillhandahålla tjänster inom ramen för sitt yrke. Detsamma gäller en medborgare i en EU- eller EES-stat som har laglig rätt att i någon annan EU- eller EES-stat än Finland självständigt utöva ett yrke för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, om medborgaren vill använda denna yrkesbeteckning när denne temporärt eller sporadiskt i Finland tillhandahåller tjänster inom ramen för sitt yrke. Ett europeiskt yrkeskort som utfärdats till en yrkesutövare fungerar som en sådan förhandsanmälan som avses i detta moment.

Anmälan är i kraft ett år och ska förnyas om personen har för avsikt att fortsätta tillhandahålla tjänster. När en person har för avsikt att tillhandahålla tjänster första gången ska till anmälan fogas handlingar som visar att tjänsteleverantören har rätt att lagligt verka i etableringsstaten och uppfyller övriga villkor för tillhandahållande av tjänster enligt yrkeskvalifikationsdirektivet. Om en omständighet som påverkar rätten att tillhandahålla tjänster ändras på ett avgörande sätt ska tjänsteleverantören lämna in handlingar om detta till Tillstånds- och tillsynsverket. Närmare bestämmelser om lämnande av anmälan och de handlingar som ska fogas till den utfärdas genom förordning av statsrådet.

För att säkerställa patientsäkerheten får Tillstånds- och tillsynsverket kontrollera tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer innan tjänsterna tillhandahålls första gången. En sådan förhandskontroll får göras endast om syftet med kontrollen är att undvika allvarlig skada för tjänstemottagarens hälsa eller säkerhet till följd av att tjänsteleverantören saknar

Betänkande ShUB 2/2026 rd

yrkeskvalifikationer. Kontrollen får inte gå utöver vad som krävs för ändamålet. Kontrollen av yrkeskvalifikationer gäller dock inte de yrkesutövare som avses i 6 och 7 § och som omfattas av det automatiska erkännandet av yrkeskvalifikationer. Tillstånds- och tillsynsverket ska besluta om resultatet av kontrollen inom en månad från det att anmälan om tillhandahållande av tjänster och de handlingar som har fogats till anmälan har mottagits, eller inom motsvarande tid meddela tjänsteleverantören att yrkeskvalifikationerna inte kontrolleras eller att ytterligare utredning i ärendet behövs. Om ärendets avgörande förutsätter ytterligare utredning, ska beslutet om resultatet av kontrollen av yrkeskvalifikationerna fattas inom två månader från det att tillräcklig utredning har mottagits. Tillhandahållandet av tjänster kan påbörjas om beslut inte har fattats inom de tider som nämns ovan.

Om väsentlig skillnad föreligger mellan den utbildning som tjänsteleverantören genomgått och den utbildning som förutsätts för utövande av yrket i fråga i Finland ska, i den mån denna skillnad äventyrar patientsäkerheten, Tillstånds- och tillsynsverket erbjuda tjänsteleverantören möjlighet att genom lämplighetsprov visa att denne förvärvat den kunskap eller kompetens som fattas. Möjligheten att visa yrkeskvalifikationer ska erbjudas så att tillhandahållandet av tjänster kan påbörjas inom en månad från det att beslutet om kontroll av yrkeskvalifikationer har fattats.

Efter det att tjänsteleverantörens yrkeskvalifikationer har kontrollerats ska en yrkesbeteckning som avses i denna lag användas när tjänster tillhandahålls. På motsvarande sätt ska yrkesutövare som omfattas av det automatiska erkännandet av yrkeskvalifikationer använda en yrkesbeteckning som avses i denna lag när de erbjuder tjänster enligt denna paragraf. Om Tillstånds- och tillsynsverket har avstått från att kontrollera yrkeskvalifikationer, ska på användningen av en yrkesbeteckning tillämpas vad som föreskrivs i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

10 §

En tredjelandsmedborgare som har genomgått sin utbildning i en EU- eller EES-stat

Tillstånds- och tillsynsverket kan av särskilda skäl och på de villkor som det bestämmer bevilja någon annan än en i 1 mom. avsedd medborgare från en annan stat än en EU- eller EES-stat, som har genomgått sin utbildning i en EU- eller EES-stat, tillstånd att utöva yrke i de uppgifter som avses i 4 § eller 5 § 1 mom. eller rätt att i Finland vara verksam som legitimerad yrkesutbildad person, under förutsättning att sökanden har den kompetens som uppgiften förutsätter enligt denna lag samt tillräckliga språkkunskaper. På motsvarande sätt kan Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan bevilja någon annan än en i 1 mom. avsedd medborgare från en annan stat än en EU- eller EES-stat, som i en EU- eller EES-stat har genomgått en sådan utbildning som leder till ett yrke för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning och som Tillstånds- och tillsynsverket har godkänt, rätt att i Finland använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, under förutsättning att sökanden har sådana tillräckliga språkkunskaper som uppgiften förutsätter.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

10 a §

Yrkespraktik

Om avslutad yrkespraktik är en förutsättning för beviljande av rätt att utöva yrke eller av rätt att använda yrkesbeteckning, ska Tillstånds- och tillsynsverket erkänna yrkespraktik som förvärvats i en annan EU- eller EES-stat.

Tillstånds- och tillsynsverket ska offentliggöra riktlinjer för hur den yrkespraktik som förvärvas i en annan medlemsstat eller i tredjeland ska organiseras och erkännas.

11 §

Erkännande av utbildning som en medborgare i en EU- eller EES-stat har genomgått i en stat utanför EU eller EES

En medborgare i en EU- eller EES-stat, som i en stat utanför EU eller EES har genomgått en av Tillstånds- och tillsynsverket godkänd utbildning som leder till läkar- eller tandläkaryrket och som har visat att medborgaren uppfyller eventuella andra kompetenskrav enligt denna lag, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva yrket i fråga som legitimerad yrkesutbildad person.

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan rätt att i Finland utöva specialist- eller specialtandläkaryrket som legitimerad yrkesutbildad person inom de specialistkompetensområden som gäller i Finland för en medborgare i en EU- eller EES-stat som har genomgått sådan motsvarande utbildning i en stat utanför EU eller EES som Tillstånds- och tillsynsverket har godkänt och som har visat att personen uppfyller eventuella andra kompetenskrav enligt denna lag.

En medborgare i en EU- eller EES-stat som i en stat utanför EU eller EES har genomgått en motsvarande av Tillstånds- och tillsynsverket godkänd utbildning och som har visat att medborgaren uppfyller eventuella andra kompetenskrav som föreskrivs enligt denna lag, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva ett i 5 § 1 mom. avsett yrke som legitimerad yrkesutbildad person. En medborgare i en EU- eller EES-stat som i en stat utanför EU eller EES har genomgått en utbildning som Tillstånds- och tillsynsverket har godkänt, beviljas på motsvarande sätt av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Trots bestämmelserna i 1–3 mom. beviljar Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva ett i 4 § eller 5 § 1 mom. avsett yrke som legitimerad yrkesutbildad person eller rätt att i Finland använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning för den som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som på grundval av den utbildning personen har genomgått i en stat utanför EU eller EES i någon annan EU- eller EES-stat än Finland har beviljats rätt att utöva yrket i fråga, under förutsättning att personen har utövat yrket i en EU- eller EES-stat under minst tre år efter det att rätten beviljades. På beviljandet av rätten tillämpas vad som föreskrivs i 8 § 4 mom.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

13 §

En tredjelandsmedborgare som har genomgått sin utbildning i en stat utanför EU eller EES

Tillstånds- och tillsynsverket kan av särskilda skäl och på de villkor som det bestämmer bevilja en person som inte är medborgare i en EU- eller EES-stat och som har genomgått sin utbildning i en stat utanför EU eller EES, tillstånd att utöva yrke i de uppgifter som avses i 4 § eller 5 § 1 mom. eller rätt att i Finland vara verksam som legitimerad yrkesutbildad person, under förutsättning att sökanden har den kompetens som uppgiften förutsätter enligt denna lag samt tillräckliga språkkunskaper. På motsvarande sätt kan en person som inte är medborgare i en EU- eller EES-stat och som i en stat utanför EU eller EES har genomgått en sådan utbildning som leder till ett yrke för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning och som Tillstånds- och tillsynsverket har godkänt, av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan beviljas rätt att i Finland använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, under förutsättning att sökanden har sådana tillräckliga språkkunskaper som uppgiften förutsätter.

14 §

Specialistkompetens

En legitimerad yrkesutbildad person med specialistkompetens är en finsk medborgare eller en utlänning som i Finland har genomgått en utbildning som ger specialistkompetens, eller en finsk medborgare eller en medborgare i någon annan EU- eller EES-stat som i någon annan EU- eller EES-stat än Finland har genomgått sådan utbildning som ger annan specialistkompetens än den som avses i 3 a § 1 mom. eller som i en stat utanför EU eller EES har genomgått en utbildning som ger specialistkompetens och som Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan har godkänt. Dessutom krävs att personen i fråga har visat att denne uppfyller eventuella andra kompetenskrav enligt denna lag.

Tillstånds- och tillsynsverket för in uppgifter om ansökan om konstaterande av specialistkompetens i det centralregister över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som avses i 24 a §.

14 a §

Bilagor till ansökan

I de fall som avses i 2 mom. ska sökanden dessutom på begäran av Tillstånds- och tillsynsverket lämna upplysningar om sin utbildning så att verket kan fastställa förekomsten av eventuella väsentliga skillnader i förhållande till den utbildning som krävs i Finland.

Tillstånds- och tillsynsverket får kräva en bestyrkt kopia beträffande en utbildning som genomgått i Finland eller i någon annan EU- eller EES-stat endast om det finns skäl att betvivla kopian autenticitet, och saken inte kan säkerställas på något annat sätt. Om en sökande som har genomgått sin utbildning i en stat utanför Europeiska Unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet lägger fram en kopia av en handling, ska kopian vara officiellt bestyrkt i

Betänkande ShUB 2/2026 rd

Finland eller i en annan EU- eller EES-stat. Av handlingar som är avfattade på något annat språk än finska, svenska eller engelska ska till ansökan fogas sådana översättningar till finska, svenska eller engelska som översatts av en auktoriserad translator i Finland eller i någon annan EU- eller EES-stat.

En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är skyldig att genast meddela Tillstånds- och tillsynsverket sin personbeteckning enligt befolkningsdatasystemet när personen har fått den.

Tillstånds- och tillsynsverket kan avvika från ovannämnda krav på handlingar, om sökanden är en person som åtnjuter internationellt skydd och om sökandens medborgarskap, identitet och utbildning kan utredas tillförlitligt på något annat sätt. Av särskilda skäl kan Tillstånds- och tillsynsverket även i andra situationer avvika från ovannämnda krav på handlingar.

14 b §

Handläggning av ansökan i vissa fall

Tillstånds- och tillsynsverket ska underrätta en sökande som avses i 6, 7 och 8 §, 10 § 1 mom. och 11 § 4 mom. och som med stöd av 12 § söker om erkännande av yrkeskvalifikationer om att dennes handlingar mottagits samt om handlingar som eventuellt saknas inom en månad från mottagandet av handlingarna. Den ovan avsedda ansökan ska avgöras senast tre månader efter det att alla nödvändiga handlingar har mottagits. Om den generella ordningen för erkännande enligt unionens bestämmelser om erkännande tillämpas på handläggningen av ansökan ska dock ansökan avgöras senast fyra månader efter det att alla nödvändiga handlingar har mottagits.

14 c §

Godkännande av examen för läkare eller tandläkare som fått sin utbildning utanför EU- eller EES-området som utbildning som leder till läkar- eller tandläkaryrket i Finland

Tillstånds- och tillsynsverket fattar på ansökan beslut om att examen för en läkare eller tandläkare som fått sin utbildning utanför EU- eller EES-området ska godkännas som utbildning som leder till läkar- eller tandläkaryrket, om läkar- eller tandläkarexamen uppfyller minimikraven. Till ansökan ska sökanden med avvikelse från vad som föreskrivs i 14 a § foga följande handlingar:

Sökanden kan inte fullgöra den tjänstgöring, genomföra de tilläggsstudier eller genomgå de förhör eller den yrkespraktik som Tillstånds- och tillsynsverket bestämmer förrän verket har fattat beslut om godkännande av utbildningen.

Tillstånds- och tillsynsverket kan avvika från ovannämnda krav på handlingar, om sökanden är en person som åtnjuter internationellt skydd och om sökandens medborgarskap, identitet och utbildning kan utredas tillförlitligt på något annat sätt. Av särskilda skäl kan Tillstånds- och tillsynsverket även i andra situationer avvika från ovannämnda krav på handlingar.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

19 §

Iakttagande av föreskrifter och lämnande av uppgifter

En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården är skyldig att i sin yrkesutövning iaktta vad som Tillstånds- och tillsynsverket med stöd av bestämmelser eller föreskrifter bestämmer.

Oberoende av sekretessbestämmelserna är en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården skyldig att på begäran tillstånds- och tillsynsverket de rapporter, förklaringar och utredningar som det behöver för skötseln av sina uppgifter enligt denna lag.

20 §

Rätt att producera tjänster

Bestämmelser om rätten för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att producera hälso- och sjukvårdstjänster finns i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023).

22 a §

Identifikationskod

Tillstånds- och tillsynsverket ger läkare och tandläkare samt medicine och odontologie studerande, som har genomfört de studier som föreskrivs med stöd av denna lag, och sjukskötare, munhygienister och optiker, som har rätt att förskriva läkemedel, en identifikationskod som ska användas vid förskrivning av läkemedel.

23 b §

Begränsad förskrivningsrätt

Bestämmelser om den tilläggsutbildning som avses i 1 mom. och vid behov om den praktiska erfarenhet som krävs för begränsad förskrivningsrätt utfärdas genom förordning av statsrådet. För att garantera patientsäkerheten utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet närmare bestämmelser om de tillvägagångssätt och förfaranden som ska följas i fråga om begränsad förskrivningsrätt och om de läkemedel och sjukdomstillstånd som den begränsade förskrivningsrätten kan gälla. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer ett formulär för det skriftliga förordnande som avses i 3 mom.

23 e §

Meddelande om förskrivningsrätt

Den som ger förordnanden som avses i 23 b § 2 mom. och 23 c § 3 mom. ska till Tillstånds- och tillsynsverket lämna en kopia av ett skriftligt förordnande för begränsad eller tidsbegränsad

Betänkande ShUB 2/2026 rd

förskrivningsrätt och av ändringar som gjorts i förordnandet samt uppgift om att förskrivningsrätten har upphört.

24 §

Styrning och tillsyn

Tillstånds- och tillsynsverket styr och övervakar på riksnivå de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården.

Tillstånds- och tillsynsverket övervakar dessutom iakttagandet av de i artikel 10.1 och 10.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/852 om kvicksilver och om upphävande av förordning (EG) nr 1102/2008 föreskrivna förbud och begränsningarna som gäller användning av tandamalgam.

För tillsynen över de yrkesutbildade personerna inom hälso- och sjukvården finns vid Tillstånds- och tillsynsverket en nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Bestämmelser om nämndens sammansättning och uppgifter finns i 15 § i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket (530/2025).

24 a §

Centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Tillstånds- och tillsynsverket för centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i syfte att sköta de tillsynsuppgifter som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket.

I registret införs följande uppgifter:

2) avgöranden **som meddelats med stöd av denna lag och** som innehåller konstateranden av felaktigheter, försummelse eller klandervärd förfarande i den yrkesutbildade personens yrkesutövning samt uppgifter om varningar, bötes- eller fängelsestraff, avsättning eller avstängning från tjänsteutövning som har samband med yrkesutövningen,

6) i fråga om en person som studerar till ett sådant yrke för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården som kräver legitimering och mot vilken Tillstånds- och tillsynsverket har riktat en tillsynsåtgärd i form av anmärkning, disciplinär åtgärd eller säkerhetsåtgärd, namn, personbeteckning enligt befolkningsdatasystemet och hemadress samt uppgifter om den ovan avsedda tillsynsåtgärden,

Betänkande ShUB 2/2026 rd

24 b §

Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården

Tillstånds- och tillsynsverket ska trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som avses i 24 a § 2 mom. till myndigheter i en EU- eller EES-stat för skötseln av uppgifter i anslutning till beviljande av och tillsyn över rätt eller tillstånd för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården att utöva yrke. Tillstånds- och tillsynsverket ska trots sekretessbestämmelserna till social- och hälsovårdsministeriet lämna ut uppgifter som avses i 24 a § 4 mom. för skötseln av uppgifter enligt beredskapslagen.

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan Tillstånds- och tillsynsverket oberoende av sekretessbestämmelserna till myndigheter och till arbetsgivare och verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården lämna ut uppgifter om sådana påföljder för brott som avses i 24 a § 2 mom. 2 punkten i denna lag för bedömning av lämpligheten i anslutning till arbetet.

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får Tillstånds- och tillsynsverket ur centralregistret lämna ut namn och kontaktinformation, registernummer samt uppgifter om gällande rätt och tillstånd att utöva yrke och om utbildning för en i registret införd person för sändande av information i anknytning till den registrerades yrke. Uppgifterna får lämnas ut i form av en kopia eller elektroniskt.

Med avvikelse från det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får i 24 a § 2 mom. 2 punkten i denna lag avsedda uppgifter om avgöranden ~~av Tillstånds- och tillsynsverket~~ eller om varning eller avstängning från tjänsteutövning som har samband med yrkesutövningen, förutsatt att det inte gäller en enskild registrerad persons uppgifter, lämnas ut endast för vetenskaplig forskning, statistikföring och myndighetsutredningar eller för skötsel av en uppgift som i lag ålagts en myndighet eller för verksamhet som har samband med hälso- och sjukvård till verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, apotek och sammanslutningar i hälso- och sjukvårdsbranschen. Med avvikelse från det som föreskrivs i den lagen får en i 22 a § i denna lag avsedd identifikationskod endast lämnas ut för skötsel av en uppgift som i lag ålagts en myndighet, till apotek samt för vetenskaplig forskning, statistikföring eller myndighetsutredningar.

I fråga om avgifter som tas ut för utlämnande av uppgifter föreskrivs särskilt. Sådant utlämnande av uppgifter som avses i 1 mom. är avgiftsfritt. Vidare får social- och hälsovårdsministeriet avgiftsfritt på begäran informationservice som grundar sig på det centralregister som Tillstånds- och tillsynsverket för över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, med undantag av den del som verket skaffar av en utomstående tjänsteproducent.

24 c §

Offentlig informationstjänst

Tillstånds- och tillsynsverket får genom ett allmänt datanät ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (*offentlig informationstjänst*) lämna ut uppgifter om en yrkesutbildad persons namn, registernummer, födelseår, behörighet och begränsningar i personens rätt att utöva sitt yrke. Dessutom kan den offentliga

Betänkande ShUB 2/2026 rd

informationstjänsten innehålla namn, registernummer, födelseår och uppgift om när studierna inletts i fråga om medicine, odontologie och farmacie studerande som har rätt att vara verksamma i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter.

Så snart Tillstånds- och tillsynsverket har fått information om att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har avlidit ska den utplåna uppgifterna om personen i den offentliga informationstjänsten. Detta gäller också när en yrkesutbildad person har fråntagits rätten att utöva sitt yrke, har fått sitt tillstånd att utöva sitt yrke återkallat eller förbjudits att använda sin yrkesbeteckning.

25 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Om det finns grundad anledning att misstänka att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller av någon annan motsvarande orsak är oförmögen att utöva sitt yrke, kan Tillstånds- och tillsynsverket ålägga personen att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus (*utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet*). Kostnaderna för utredningen av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet ersätts av statens medel.

Om det finns grundad anledning att misstänka att en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har bristande yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper, kan Tillstånds- och tillsynsverket ålägga personen att genomgå arbetsprövning, ge ett arbetsprov eller genomgå förhör för utredande av dennes yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper (*utredning av yrkesskickligheten*). Kostnaderna för utredningen av yrkesskickligheten ersätts av statens medel.

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning enligt 1 eller 2 mom., kan Tillstånds- och tillsynsverket förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Om det finns grundad anledning att misstänka att en person som ansöker om rätt att utöva yrke inom hälso- och sjukvården, av de orsaker som avses i 1 mom. är oförmögen att utöva yrket i fråga, kan Tillstånds- och tillsynsverket förutsätta att sökandens yrkesmässiga funktionsförmåga och hälsotillstånd utreds med hjälp av läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus.

Om det finns grundad anledning att misstänka att en person som ansöker om rätt att utöva yrke för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, har bristande yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper, kan Tillstånds- och tillsynsverket förutsätta att sökandens yrkeskunskaper utreds med hjälp av arbetsprövning, arbetsprov eller förhör.

Om den som ansöker om rätt att utöva yrke för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården motsätter sig en utredning enligt 4 eller 5 mom., kan Tillstånds- och tillsynsverket avslå ansökan. Kostnaderna för utredningen av den yrkesmässiga funktionsförmågan, hälsotillståndet eller yrkesskickligheten hos en person som ansöker om rätt att utöva yrke ersätts inte av statens medel.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

26 §

Påföljder av felaktigt förfarande

Tillstånds- och tillsynsverket kan ge en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården en påföljd för felaktigt förfarande, om den yrkesutbildade personen

1) försummar någon skyldighet enligt 15, 15 a, 16–18, 18 a eller 19–21 § eller en läkare eller tandläkare försummar någon skyldighet enligt 15, 15 a, 16–18, 18 a, 19–22 eller 23 §,

2) fullgör sådana uppgifter för vilka dennes utbildning eller yrkesskicklighet ska anses otillräcklig eller dennes verksamhetsmöjligheter begränsade, eller

3) annars än på ett i 1 och 2 punkten avsett sätt handlar felaktigt eller klandervärt.

Tillstånds- och tillsynsverket kan i de fall som avses i 1 mom.

1) meddela personen i fråga närmare föreskrifter och anvisningar för yrkesutövningen,

2) för en bestämd tid eller tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket,

3) för en bestämd tid eller tills vidare frånta en legitimerad yrkesutbildad person rätten att utöva yrket,

4) för en bestämd tid eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, eller

5) återkalla den rätt att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person.

Tillstånds- och tillsynsverket kan, om ärendet inte föranleder en åtgärd enligt 2 mom. eller 33 §, ge en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården en anmärkning eller fästa personens uppmärksamhet på vikten av en ändamålsenlig yrkesutövning. I en anmärkning eller ett påpekande som gjorts av Tillstånds- och tillsynsverket enligt detta moment får ändring inte sökas genom besvär.

27 §

Brott i samband med yrkesutövningen

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har dömts till fängelsestraff för ett brott som har begåtts i samband med yrkesutövningen och domstolens dom har vunnit laga kraft och om det av de med brottet sammanhängande omständigheterna framgår att personen i fråga är ovärdig det förtroende som denne bör åtnjuta, kan Tillstånds- och tillsynsverket för viss tid eller, om omständigheterna är synnerligen försvårande, för alltid frånta en legitimerad yrkesutbildad person rätten att utöva yrket eller för viss tid eller, om omständigheterna är synnerligen försvårande, för alltid återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller för viss tid eller, om omständigheterna är synnerligen försvårande, för alltid förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Redan innan domstolens dom, varigenom en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården har dömts till fängelsestraff, avsättning eller skiljande från tjänsteutövning har vunnit laga kraft, kan Tillstånds- och tillsynsverket förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller förbjuda en

Betänkande ShUB 2/2026 rd

yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

28 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården på grund av sjukdom, missbruk av rusmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller någon annan motsvarande orsak eller på grund av på annat sätt med fog konstaterad brist på yrkesskicklighet är oförmögen att vara verksam som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, kan Tillstånds- och tillsynsverket besluta om de åtgärder som anges i 26 §.

29 §

Temporära säkerhetsåtgärder

Vid behandlingen av ärenden som avses i 25–28 § kan Tillstånds- och tillsynsverket vid behov temporärt förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller temporärt begränsa rätten att utöva yrket eller temporärt återkalla det tillstånd att utöva yrket som beviljats en yrkesutbildad person eller temporärt förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

31 §

Fråntagande av rätt eller indragning av tillstånd att utöva yrke eller fråntagande av rätt att använda yrkesbeteckning på egen begäran av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården själv begär det, kan Tillstånds- och tillsynsverket begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket, eller frånta personen denna rätt. Tillstånds- och tillsynsverket kan återkalla tillståndet att utöva yrket eller frånta en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning rätten att använda yrkesbeteckningen i fråga på den yrkesutbildade personens egen begäran.

31 a §

Fråntagande av rätt eller indragning av tillstånd att utöva yrke eller fråntagande av rätt att använda yrkesbeteckning på basis av ett beslut av en annan EU- eller EES-stat

Tillstånds- och tillsynsverket kan frånta en yrkesutbildad person rätten att utöva yrke som yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, eller begränsa denna rätt, eller återkalla en yrkesutbildad persons tillstånd att utöva yrke eller frånta en yrkesutbildad person rätten att använda en skyddad yrkesbeteckning, om den yrkesutbildade personen har fått rätten eller tillståndet i Finland efter det att en annan EU- eller EES-stat på basis av samma utbildning har

Betänkande ShUB 2/2026 rd

beviljat personen rätten och personen har förlorat rätten eller den har begränsats i den andra EU- eller EES-staten.

32 §

Återställande av rätt eller tillstånd att utöva yrke eller av rätt att använda yrkesbeteckning

När en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården för en viss tid eller tills vidare har frångått rätten att utöva yrket eller när denna rätt har begränsats eller när yrkesutövningen har förbjudits, när personens tillstånd att utöva yrket har återkallats eller när personen har förbjudits att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, kan personen i fråga hos Tillstånds- och tillsynsverket på nytt ansöka om återställande av rätt att utöva yrket eller slopande av begränsningen av denna rätt, återställande av tillstånd att utöva yrket eller återställande av rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning, om den omständighet som ledde till att rätten att utöva yrket frångått eller begränsades, tillståndet att utöva yrket återkallades eller användningen av yrkesbeteckning förbjöds inte längre föreligger.

33 §

Skriftlig varning

Om en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården vid utövningen av yrket har handlat mot lag eller med stöd av lag utfärdade bestämmelser eller föreskrifter eller i sin uppgift annars gjort sig skyldig till felaktighet eller försummelse och om felaktigheten eller försummelsen inte är sådan att personen ska åtalas vid domstol, kan Tillstånds- och tillsynsverket ge personen en skriftlig varning.

37 §

Avslag på ansökan om rätt att utöva yrke eller använda yrkesbeteckning

Om en sökande uppfyller de krav som anges i 4 §, 5 § 1 mom., 6, 7 eller 8 §, 10 § 1 mom., 11 eller 12 §, kan Tillstånds- och tillsynsverket avslå en ansökan endast på sådan grund enligt vilken en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva sitt yrke kan begränsas eller frångått eller en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning kan förbjudas att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

38 §

Hörande

Innan ett ärende som avses i 25–28 § avgörs slutligt ska Tillstånds- och tillsynsverket bereda den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården tillfälle att ge en förklaring i saken.

Tillstånds- och tillsynsverket kan höra sakkunniga innan ett ärende enligt 1 mom. avgörs.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

39 §

Ändringsökande

När det gäller andra beslut av Tillstånds- och tillsynsverket får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i **lagen om rättegång i förvaltningsärenden**.

Om Tillstånds- och tillsynsverket inte har meddelat ett beslut inom den tid som anges i 14 b §, får sökanden anföra besvär. Besvären anses då avse ett beslut om avslag av ansökan. Sådana besvär får anföras tills ett beslut om ansökan har meddelats. Tillstånds- och tillsynsverket ska underrätta besvärmyndigheten om att ett beslut har meddelats. På anförande av besvär enligt detta moment och behandlingen av dem tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

40 §

Rätt att få information

Tillstånds- och tillsynsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga samfund, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, samfund eller inrättningar som bedriver service- eller sjukvårdsverksamhet samt apoteken på begäran avgiftsfritt få nödvändiga upplysningar och utredningar för utförande av uppgifter enligt denna lag.

40 a §

Meddelande av uppgifter om medicine, odontologie och farmacie studerande samt om dem som genomgått särskild allmänläkarutbildning

Universitet med undervisning i medicin, odontologi och farmaci ska lämna Tillstånds- och tillsynsverket namn och personbeteckning och uppgift om när studierna har inletts och om genomförda studier i fråga om sådana medicine, odontologie och farmacie studerande som har genomfört de studier som det föreskrivs om med stöd av denna lag. För medicine studerande ska det uppges separat om de har genomfört studierna för de första fyra studieåren och separat om de har genomfört studierna för de fem första studieåren.

Universitet med undervisning i medicin ska lämna Tillstånds- och tillsynsverket namn och personbeteckning i fråga om sådana läkare som har genomgått särskild allmänläkarutbildning.

Tillstånds- och tillsynsverket inför på basis av anmälan i det register som avses i 24 a § läkare som har genomgått särskild allmänläkarutbildning eller motsvarande utbildning i någon annan EU- eller EES-stat. Anmälan ska innehålla uppgift om namn, personbeteckning och genomförda studier i fråga om den läkare som har genomgått särskild allmänläkarutbildning.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

40 b §

Skyldighet att meddela domstolsavgöranden

Domstolen ska utan dröjsmål tillstålla Tillstånds- och tillsynsverket en kopia av ett beslut genom vilket domstolen har påfört en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården bötes-, fängelse- eller något annat straff för ett brott som den yrkesutbildade personen inom hälso- och sjukvården har gjort sig skyldig till i samband med sin yrkesutövning.

40 c §

Varningsmekanism

Tillstånds- och tillsynsverket ska underrätta de behöriga myndigheterna i de andra EU- och EES-staterna om begränsning eller frångående av rätten för en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården att utöva sitt yrke, om återkallelse av tillstånd att utöva yrket, om förbud mot att utöva yrket och om förbud att använda en yrkesbeteckning, samt om det att en domstol konstaterat att personen i fråga har använt förfalskade handlingar som intyg på yrkeskvalifikationerna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården. Tillstånds- och tillsynsverket ska lämna underrättelsen som en varning genom det elektroniska informationssystemet (*IMI-systemet*) som förvaltas av kommissionen, inom tre dygn från det att beslutet eller domstolens dom om förbudet, begränsningen eller frångandet av rätten meddelades.

Tillstånds- och tillsynsverket ska utan dröjsmål via IMI-systemet informera om ändringar i den tid förbudet, begränsningen eller frångandet av rätten upphörs gälla. Dessutom ska verket radera varningen ur IMI-systemet inom tre dygn från det att ett förbud eller en begränsning har upphört att gälla.

40 d §

Lämnande av information till behöriga myndigheter i EU- eller EES-stater

Tillstånds- och tillsynsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att till behöriga myndigheter i EU- eller EES-stater lämna ut sådana uppgifter och utredningar som är nödvändiga för att de ska kunna sköta sina uppgifter.

42 §

Kungörelse i den officiella tidningen

I fråga om begränsning och frångående av, förbud mot och återställande av rätt att utöva yrke, återkallande och återställande av tillstånd att utöva yrke eller förbud mot och återställande av rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning ska Tillstånds- och tillsynsverket utan dröjsmål införa en kungörelse i den officiella tidningen.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) 15 § 3 mom., samt
ändras 6–8 och 10 §, 11 § 1–3 mom., 15 § 2 och 4 mom., 16 § 1 mom., 16 § 2 mom. 3 och 4
punkten, 17 §, 18 § 1 och 3 mom., 19 § 1, 2 och 4 mom., 20–29 § samt 30 § 2 och 4 mom.,
av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 925/2017, 16 § 2 mom. 4 punkten sådan den
lyder i lag 740/2024 och 27 § och 30 § 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 597/2022,
som följer:

6 §

Lämnande av uppgifter till tillsynsmyndigheten

Oberoende av sekretessbestämmelserna är en yrkesutbildad person inom socialvården skyldig att på begäran lämna Tillstånds- och tillsynsverket de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för att det ska kunna sköta sina uppgifter enligt denna lag.

7 §

Rätt att utöva socialarbetaryrket på grundval av utbildning som genomåtts i Finland

En person som i Finland har avlagt högre högskoleexamen i vilken det ingår eller utöver vilken personen har genomfört huvudämnesstudier i socialt arbete eller universitetsstudier i socialt arbete motsvarande ett huvudämne, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att utöva socialarbetaryrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

8 §

Rätt att utöva socionom-, geronom- eller rehabiliteringsledaryrket på grundval av utbildning som genomgått i Finland

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan en person som i Finland har avlagt en lämplig yrkeshögskoleexamen inom det sociala området rätt att utöva socionomyrket som legitimerad yrkesutbildad person.

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan en person som i Finland har avlagt en lämplig yrkeshögskoleexamen inom det sociala området rätt att utöva geronomyrket.

Tillstånds- och tillsynsverket beviljar på ansökan en person som i Finland har avlagt en lämplig yrkeshögskoleexamen inom det sociala området rätt att utöva rehabiliteringsledaryrket.

10 §

Personer som är medborgare i en EU- eller EES-stat och som genomgått sin utbildning i någon annan EU- eller EES-stat än Finland

Den som är medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grundval av en utbildning i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland har tilldelats ett examensbevis eller något annat bevis som i den staten krävs för ett yrke som avses i 7 eller 8 § eller någon annan handling som visar att sökanden har färdigheter att utöva yrket i fråga, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket i enlighet med lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015) på ansökan rätt att i Finland utöva detta yrke.

Rätt att i Finland använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket i enlighet med lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer på ansökan den som är medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som på grundval av en utbildning i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen eller stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet än Finland i denna stat har tilldelats ett examensbevis eller något annat utbildningsbevis som ska ges samma innebörd och som i den staten krävs för erhållande av rätt att utöva yrket i fråga, eller någon annan handling som visar att sökanden har färdigheter att utöva yrket.

Tillstånds- och tillsynsverket kan bestämma att sökanden som kompensationsåtgärd ska slutföra en anpassningsperiod eller genomgå ett lämplighetsprov med iakttagande av vad som i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer föreskrivs om bestämmandet av dem.

11 §

Personer som har genomgått sin utbildning i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Den som på grundval av en utbildning i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har tilldelats ett examensbevis eller något annat bevis som i den

Betänkande ShUB 2/2026 rd

staten krävs för erhållande av rätt att utöva ett sådant yrke som avses i 7 eller 8 §, beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan rätt att i Finland utöva detta yrke.

Rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning beviljas av Tillstånds- och tillsynsverket på ansökan den som på grundval av en utbildning i en stat utanför Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har tilldelats ett examensbevis eller något annat bevis som i den staten krävs för erhållande av rätt att utöva yrket i fråga.

Tillstånds- och tillsynsverket kan bestämma att sökanden som kompensationsåtgärd ska slutföra en anpassningsperiod eller genomgå ett lämplighetsprov. Närmare bestämmelser om anpassningsperioden och lämplighetsprovet samt övriga kompetenskrav för sökanden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Styrning och tillsyn

Tillstånds- och tillsynsverket styr och övervakar på riksnivå yrkesutövningen i fråga om yrkesutbildade personer inom socialvården.

För tillsynen över de yrkesutbildade personerna inom socialvården finns vid Tillstånds- och tillsynsverket en nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården. Bestämmelser om nämndens sammansättning och uppgifter finns i 15 § i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket (530/2025).

16 §

Centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården

Tillstånds- och tillsynsverket ska föra centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården i syfte att sköta de tillsynsuppgifter som avses i 3 § 1 mom. 1 punkten i lagen om Tillstånds- och tillsynsverket.

I registret införs följande uppgifter:

3) uppgift om anmärkningar som Tillstånds- och tillsynsverket i enlighet med denna lag har gett en yrkesutbildad person inom socialvården samt uppgifter om varningar, bötesstraff eller fängelsestraff eller avsättning från tjänsteutövning som har samband med yrkesutövningen,

4) namn, personbeteckning och hemadress i fråga om en person som studerar för att bli legitimerad som yrkesutbildad person i ett yrke inom socialvården, en person som tillfälligt är verksam i en legitimerad socialarbetares uppgifter eller en annan person som tillfälligt är verksam inom socialvården i en legitimerad yrkesutbildad persons uppgifter, om personen av Tillstånds- och tillsynsverket som tillsynsåtgärd har getts en anmärkning eller en skriftlig varning eller blivit föremål för en säkerhetsåtgärd, samt uppgift om tillsynsåtgärden.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

17 §

Utlämnande av uppgifter ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) kan Tillstånds- och tillsynsverket oberoende av sekretessbestämmelserna till myndigheter samt arbetsgivare inom och verksamhetsenheter för social- och hälsovården lämna ut uppgifter om sådana påföljder för brott som avses i 16 § 2 mom. 3 punkten i denna lag för bedömning av en persons lämplighet för ett arbete.

18 §

Offentlig informationstjänst

Tillstånds- och tillsynsverket får genom det allmänna datanätet ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården (*offentlig informationstjänst*) lämna ut uppgifter om en yrkesutbildad persons namn, registernummer, födelseår, behörighet och begränsningar i personens rätt att utöva sitt yrke.

Så snart Tillstånds- och tillsynsverket har fått information om att en yrkesutbildad person inom socialvården har avlidit ska den utplåna de uppgifter som finns om personen i den offentliga informationstjänsten. Detta gäller också när en yrkesutbildad person inom socialvården har fråntagits rätten att utöva sitt yrke eller förbjudits att använda sin yrkesbeteckning.

19 §

Utredning av yrkesutövningens ändamålsenlighet

Om det finns grundad anledning att misstänka att en yrkesutbildad person inom socialvården på grund av sjukdom, missbruk av berusningsmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller av någon annan motsvarande orsak är oförmögen att utöva sitt yrke, kan Tillstånds- och tillsynsverket ålägga personen att genomgå läkarundersökning eller undersökningar på sjukhus (*utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet*).

Om det finns det grundad anledning att anta att en yrkesutbildad person inom socialvården har bristande yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper, kan Tillstånds- och tillsynsverket ålägga personen att genomgå arbetsprövning, ge ett arbetsprov eller genomgå förhör för utredande av dennes yrkesskicklighet eller yrkeskunskaper (*utredning av yrkesskickligheten*).

Om en yrkesutbildad person inom socialvården motsätter sig en utredning av den yrkesmässiga funktionsförmågan och hälsotillståndet eller av yrkesskickligheten, kan Tillstånds- och tillsynsverket förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Betänkande ShUB 2/2026 rd

20 §

Påföljder av felaktigt förfarande

Tillstånds- och tillsynsverket kan meddela en yrkesutbildad person inom socialvården en påföljd för felaktigt förfarande, om den yrkesutbildade personen

- 1) försummar en skyldighet enligt 4–6 §,
- 2) utför uppgifter för vilka dennes utbildning eller yrkesskicklighet ska anses klart otillräcklig,
- 3) annars än på ett i 1 och 2 punkten avsett sätt handlar väsentligen felaktigt vid utövningen av yrket.

Tillstånds- och tillsynsverket kan i de fall som avses i 1 mom.

- 1) meddela den yrkesutbildade personen inom socialvården närmare bestämmelser för yrkesutövningen,
- 2) för en bestämd tid eller tills vidare begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket eller för en bestämd tid eller tills vidare frånta en legitimerad yrkesutbildad personrätten att utöva yrket,
- 3) för en bestämd tid eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning.

Tillstånds- och tillsynsverket kan, om ärendet inte föranleder en åtgärd enligt 2 mom. eller 25 §, för en yrkesutbildad person inom socialvården påpeka vikten av en ändamålsenlig yrkesutövning, uppmana personen att avhjälpa konstaterade brister eller missförhållanden eller ge personen en anmärkning för framtiden. I en anmärkning eller ett påpekande enligt detta moment av Tillstånds- och tillsynsverket får ändring inte sökas genom besvär.

Tillstånds- och tillsynsverket kan vidta åtgärder enligt 2 mom. 2 och 3 punkten bara om en yrkesutbildad person har gjort sig skyldig till allvarligt felaktigt förfarande eller allvarligt försummat sina uppgifter och lindrigare påföljder inte har resulterat i att personen har åtgärdat bristerna i verksamheten.

21 §

Oförmögenhet att utöva yrke

Om en yrkesutbildad person inom socialvården på grund av sjukdom, missbruk av berusningsmedel eller nedsatt funktionsförmåga eller av någon annan motsvarande orsak eller på grund av brist på yrkesskicklighet som konstaterats på motiverat sätt är oförmögen att vara verksam som yrkesutbildad person inom socialvården, kan Tillstånds- och tillsynsverket besluta om de åtgärder som anges i 20 §.

22 §

Brott i samband med yrkesutövningen

Om en yrkesutbildad person inom socialvården genom ett lagakraftvunnet domstolsbeslut har blivit dömd till fängelsestraff för ett brott som har begåtts i samband med yrkesutövningen och det på basis av de omständigheter som framgår av brottet finns skäl att misstänka att fortsatt

Betänkande ShUB 2/2026 rd

yrkesutövning äventyrar klientsäkerheten, kan Tillstånds- och tillsynsverket begränsa en legitimerad yrkesutbildad persons rätt att utöva yrket eller tills vidare frånta personen denna rätt eller tills vidare förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården.

Om de omständigheter som framgår av brottet och förhållandena i anslutning till det är synnerligen försvårade, kan Tillstånds- och tillsynsverket permanent frånta en legitimerad yrkesutbildad person rätten att utöva yrket eller permanent förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården.

23 §

Temporära säkerhetsåtgärder

Vid behandlingen av ärenden som avses i 19–22 § kan Tillstånds- och tillsynsverket när klientsäkerheten kräver det temporärt begränsa rätten att utöva yrket som legitimerad yrkesutbildad person eller förbjuda en legitimerad yrkesutbildad person att utöva yrket eller temporärt förbjuda en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården.

24 §

Begränsning eller fråntagande av rätt att utöva yrke eller fråntagande av rätt att använda yrkesbeteckning på en yrkesutbildad persons egen begäran

Tillstånds- och tillsynsverket kan på egen begäran av en legitimerad yrkesutbildad person inom socialvården begränsa personens rätt att utöva yrket eller frånta personen denna rätt. Tillstånds- och tillsynsverket kan på egen begäran av en yrkesutbildad person med skyddad yrkesbeteckning frånta personen rätten att använda yrkesbeteckningen i fråga.

25 §

Skriftlig varning

Om en yrkesutbildad person inom socialvården vid utövningen av yrket har handlat mot lag eller med stöd av lag utfärdade bestämmelser och föreskrifter eller i sin uppgift annars gjort sig skyldig till felaktighet eller försummelse, kan Tillstånds- och tillsynsverket ge personen en skriftlig varning.

26 §

Återställande av rätt att utöva yrke eller av rätt att använda yrkesbeteckning

Om en yrkesutbildad person inom socialvården för viss tid eller tills vidare har fråntagits rätten att utöva yrket eller om denna rätt har begränsats eller om personen har förbjudits att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården, ska Tillstånds- och

Betänkande ShUB 2/2026 rd

tillsynsverket på ansökan återställa rätten att utöva yrket, slopa begränsningen av denna rätt eller återställa rätten att använda en yrkesbeteckning, om den omständighet som ledde till att rätten att utöva yrket frångavs eller begränsades eller användningen av yrkesbeteckningen förbjöds inte längre föreligger. Till ansökan ska den sökande föga en utredning över att den omständighet som avses ovan inte längre föreligger.

27 §

Rätt för Tillstånds- och tillsynsverket att få uppgifter

Tillstånds- och tillsynsverket har rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna av statliga och kommunala myndigheter, en samkommuns myndigheter och välfärdsområdesmyndigheter samt andra offentligrättsliga sammanslutningar, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen, pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter, försäkringsanstalter, verksamhetsenheter inom social- och hälsovården, Patientförsäkringscentralen och apoteken på begäran avgiftsfritt få de uppgifter och utredningar som är nödvändiga för utförande av uppgifter enligt denna lag.

28 §

Anmälningsskyldighet för domstolarna

En domstol ska utan dröjsmål till Tillstånds- och tillsynsverket sända en kopia av det beslut genom vilket en yrkesutbildad person inom socialvården har dömts till bötes- eller fängelsestraff eller något annat straff för ett brott som personen har begått i yrkesutövningen.

29 §

Kungörelse i den officiella tidningen

Tillstånds- och tillsynsverket ska utan dröjsmål införa en kungörelse i den officiella tidningen om begränsning och frångående av, förbud mot och återställande av rätt att utöva yrke eller förbud mot och återställande av rätt att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person inom socialvården.

30 §

Ändringssökande

När det gäller andra beslut av Tillstånds- och tillsynsverket än de som avses i 1 mom. får omprövning begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Om Tillstånds- och tillsynsverket inte har meddelat ett beslut inom den tid som anges i 14 §, får sökanden anföra besvär. Besvären anses då avse ett beslut om avslag av ansökan. Sådana besvär

Betänkande ShUB 2/2026 rd

får anföras tills ett beslut om ansökan har meddelats. Tillstånds- och tillsynsverket ska underrätta besvärmyndigheten om att ett beslut har meddelats. På anförande av besvär enligt detta moment och behandlingen av dem tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 9.4.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Krista Kiuru sd
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Maaret Castrén saml
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ville Merinen sd
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Minna Reijonen saf
medlem Anne Rintamäki saf
medlem Päivi Räsänen kd
medlem Pia Sillanpää saf (delvis)
medlem Oskari Valtola saml
medlem Henrik Wickström sv (delvis)
ersättare Noora Fagerström saml (delvis)
ersättare Mari Kaunistola saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Pirjo Kainulainen.